

податком на доходи фізичних осіб, встановлено щорічне коригування бази оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком, а також відновлені особливості оподаткування податком на додану вартість діяльності підприємств, пов'язаної з реалізацією зернових і технічних культур.

Можна зробити висновок, що за допомогою закону, поліпшиться економічна ситуація в країні, але не на довгостроковий термін, оскільки в майбутньому може виникнути економічна криза, а також зниження життєвого рівня населення, оскільки не всі будуть в змозі виплачувати високі податки. До того ж це ніяким чином не зможе вплинути на осіб, які приховують свої реальні доходи та не сплачують за ними податки, тому державі ніякої користі щодо цього не буде, а від вказаної ситуації буде страждати середній прошарок суспільства.

Але слід додати, що за допомогою використання вищезазначених методів, можна досягти підвищенню життєвого рівня населення, економічного зростання в країні та сформувати досконалу, ефективну податкову систему, при цьому, щоб більш враховувались інтереси обох сторін – держави і платників податків, а також усувалась зацікавленість платників в податкових незаконних ухиляннях.

Список використаних джерел

1. Уманців Ю.В. Механізм економічної політики: навч. посібник / Ю.В. Уманців, О.І. Міняйло. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 436 с.
2. Лісовий Г.О. Податкова безпека України: загрози та ризики / Г.О. Лісовий // Форум права. – 2016. – № 1. – 165 с.

Ключові слова: податкова система, податкова безпека України, податкові загрози держави.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Штуца В. М.

Молчанова Єлизавета Сергіївна

студентка 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА

Тіньовий сектор економіки є складним, системним феноменом соціально-економічного життя будь-якої держави і суспільства. В даний час досить актуальна проблема оцінки масштабів тіньової економіки, так як її обсяги досягли розмірів, при яких їх недооцінки, неврахування призводять до значних помилок у визначенні макроеко-

номічних показників, економічних і фінансових пропорцій, а також в економічній політиці в цілому. Враховуючи важливість комплексного підходу до вирішення даної проблеми, виникає потреба розробки науково – обґрунтованих методик запобігання цьому негативному явищу.

Тіньова економіка – діяльність суб'єктів господарювання, яка розвивається поза державним обліку і контролю.

Це складне соціально-економічне явище, що охоплює всю систему суспільно-економічних відносин, і перш за все – неконтрольований суспільством сектор відтворення, де виробництво, розподіл, обмін і споживання економічних благ і підприємницьких здібностей ховаються від органів державного управління.

Дослідженню тіньового сектору економіки, а також розробці методів, спрямованих на вимірювання його обсягів присвячені праці таких зарубіжних дослідників: Я. Арваї, Б. Блейдс, П. Гутманн, Б. Даллаго, Л. Дель'Анно, Л. Дрекслера, В. Танзі, Е. Фейга, Ф. Шнайдера та ін. Серед багатьох українських дослідників цієї проблеми можна виділити: В. Базилевича, З. Варналія, Я. Дяченка, В. Мандибура, Р. Моторина, В. Поповича, А. Турчинова та ін.

Існують різноманітні види діяльності, які перешкоджають ефективному розвитку економіки, завдають шкоди суспільству і створюють тіньову економіку – економіку деформуючу і суспільно небезпечну. Виявлення подібних негативних утворень, їх блокування і подолання – неодмінна умова повноцінного розвитку суспільства.

Розуміння сутності тіньової економіки як суспільно шкідливою діяльності дозволяє в повному обсязі виявити даний сектор, побачити внутрішні зв'язки і взаємозумовленість відповідних явищ, що дає можливість розкрити умови, причини і механізми виникнення і поширення тіньового сектора економіки як соціально-економічного явища, притаманного будь-якої суспільної формації.

Тіньова економіка тісно переплетена з легальним і реальним сектором економіки і є її складовою частиною. У своїй діяльності вона також користується послугами держави, його матеріально-суспільними чинниками, робочою силою і т.д., не вступаючи при цьому в економічні відносини з державою як суб'єктом господарювання.

Тіньова економіка має два основних взаємопов'язаних ознаки:

- протиправна діяльність з метою отримання виключно у власних інтересах неконтрольованого доходу;
- отримання доходу, який повністю або частково виведений з-під фіскального контролю з метою отримання додаткових економічних вигод.

Причиною тінізації слугує недосконале державне управління економікою країни. Так, неефективна податкова політика призводить до зменшення надходжень до держбюджету через розростання тіньового сектору. Нестабільне законодавство відлякує підприємців від легалізації

їх діяльності і примушує їх йти в тінь. Але на сьогодні вже внесені зміни до чинного законодавства, враховуючи власний і міжнародний досвід. Адже велике значення має міжнародна узгодженість в законодавстві та державне регулювання економіки, тому що часто суб'єкти тіньової економіки користуються відмінностями в законодавствах країн для отримання доходу. Законодавчі акти України зобов'язують відповідальних посадових осіб інформувати правоохоронні органи про великомасштабні операції і надавати фінансово-господарські документи на вимогу правоохоронних органів.

Виникнення і функціонування тіньової економіки в Україні зумовлене низкою політичних, економічних і соціальних причин, що витікають з неналежного методологічного, законодавчого та нормативного забезпечення економічної трансформації суспільства, що створило сприятливі умови для отримання окремими групами населення надприбутків, завдання значних економічних збитків державі, призвело до послаблення державних функцій контролю та регулювання у багатьох галузях фінансово-господарської діяльності. Подолання тіньової економіки та корупції є необхідною умовою входження України до Європейського Союзу. Вирішення проблем корупції, нелегальної міграції та розширення кримінального сектору визначаються Європейською Комісією як одні з пріоритетних напрямів співробітництва між ЄС та кандидатами на членство в цій організації [10].

Формування дієвої стратегії детінізації економіки потребує насамперед визначити основні чинники тінізації. Серед них слід відзначити такі, як: відсутність повноцінного ринкового середовища; недостатність інституційного забезпечення економічної політики; неефективність управління державною власністю і захисту прав власників; системні вади податкової системи; незбалансованість державної регуляторної політики; недосконалість бюджетної політики; деформація структури зайнятості; недоліки у діяльності судової влади; корупція. Зазначені причини розвитку тіньової економіки призводять до негативних наслідків в офіційному економічному секторі, серед яких:

- втрата податкових надходжень до бюджету, і як результат – ускладнення виконання фінансових зобов'язань держави;

- недовіра до управлінських рішень внаслідок відсутності повної та об'єктивної офіційної інформації про розвиток економічних процесів в Україні;

- скорочення внутрішніх інвестиційних ресурсів у країні через ускладнення відкритого витрачання тіньовими структурами прихованих від оподаткування доходів та їх вплив за кордон;

- зменшення інтересу потенційних стратегічних інвесторів до українських підприємств, що значно гальмує процеси приватизації та фінансового оздоровлення виробництва;

– негативний вплив на зростання рівня криміналізації суспільства через збільшення кількості економічних злочинів тощо [9].

Тінізація економічних відносин має специфічний вплив на економіку України. Зовнішні кризові явища швидко призводять до масштабного вилучення капіталів з офіційної економіки, що поглиблює її кризовий стан. У контексті ризиків розбалансованості світової економіки та загроз чергової економічної кризи руйнування механізмів та інструментів тінізації економічної діяльності є передумовою забезпечення стійкості економіки до кризових явищ. Високий рівень тінізації економіки України зумовлений несприятливим інституційним середовищем ведення бізнесу [1].

До найістотніших чинників тінізації національної економіки належать: суперечливість та дублювання законодавчої та нормативно-розпорядчої бази, недовіра організаційно-інституціональних механізмів антикорупційного законодавства, неефективність функціонування судової та правоохоронної системи, неефективне адміністрування податків, ускладненість доступу до земельних ресурсів, високий рівень злочинності, відсутність історичної практики дотримання норм та моральних стандартів законослухняної поведінки у суб'єктів господарювання та громадян [10]. Зниження рівня тінізації економіки є передумовою досягнення цілей та ефективності заходів, передбачених Програмою економічних реформ на 2010-2014 роки. Масштаби тінізації економічних відносин в Україні продовжують залишатися наближеними до їх критичного рівня, який за оцінками експертів дорівнює 40 %. За таких умов важелі регулювання економіки втрачають дієвість, що загрожує результативності реалізації реформ. Пріоритетами детінізації економіки у контексті реалізації програми економічних реформ є детінізація фінансових потоків, легалізація ринку праці та детінізація земельних відносин [1].

Список використаних джерел

1. Засянська О.В. Теоретичні основи боротьби з тіньовою економікою // Актуальні проблеми економіки. – 2018. – № 4. – С. 76-84.
2. Куслулакос Я., Саріогло В., Терещенко Г. Неофіційна економіка в Україні: вимірювання та оцінка впливу на доходи населення. Навчальний посібник – К. – 2016. – 136 с.
3. Мазур І. Детінізація економіки України: теорія та практика – Київ – 2013. – 239 с.
4. Огребя С.В. Статистичне оцінювання масштабів тіньової економіки України // Прикладна статистика: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр. Вип. 6. – 2017. – с. 353-359.
5. Рябушкин Б.Т. Чурилова Э.Ю. Методы оценки теневого и неформального секторов экономики – М. – 2012. – 143 с.
6. Теневая экономика и экономическая преступность: Электрон. Учеб. / А. К. Бекряшев, И. П. Белозеров, Н. С. Бекряшева, И. В. Леонов; Омск.

гос.Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 2 (10), 2017 ун-т // ОГУ. Центр Інтернет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newasp.omskreg.ru/bekryash/contents.htm>.

7. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. / Т. А. Тишук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2018. – 96 с.

Ключові слова: Тіньова економіка, тінізація, кризові явища, детінізація, національна економіка.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Штуца В. М.

Наливайченко Валерія Олегівна

студентка 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В жодній з країн світу не існує ідеальної податкової системи, яка повністю позбавлена недоліків. Всім відомо, що сплата податків викликає значне незадоволення громадян, проте ні одна держава не буде в змозі ефективно функціонувати без належного податкового механізму, тобто необхідно створити сприятливі умови для агентів. З метою досягнення економічного розвитку і запроваджуються податки, що є вирівнюванням доходів фізичних і юридичних осіб.

На сьогоднішній день Україна належить до типу країн з економікою перехідного типу, проте вона прагне до запровадження економіки ринкового типу та формування ринкових структур, які є характерними для економічно розвинених країн. А в умовах ринкових відносин податкова система значно впливає на фінансовий стан суб'єктів господарювання. Тому в нашій державі працюють над тим, щоб побудувати таку податкову систему, яка б забезпечила оптимальне конкурентне середовище для бізнесу та стала регулятором доходів та витрат держави.

Наразі існує певна кількість недоліків, які гальмують вдосконалення податкової системи та оптимізація податкового навантаження є одним з них. Надмірне оподаткування сприяє тінізації економіки та відтоку національних капіталів за кордон, а оскільки в нашій державі відсутнє стабільне податкове законодавство, то зростає тінізація економіки та знижується рівень економічного розвитку України. Вже досить довгий час Україна за показником обтяжливості поступається всім країнам, окрім Білорусії. Податкова система обтяжлива дрібними податка-